

เหตุใด
“Compassion”
จึงหายไปจากโลกนี้

พวกเราเคยได้ยินไหม ข้อความว่า “เมตตาธรรมค้ำจุนโลก” แต่ในปัจจุบันนี้ ชาวสังคมรายวันทั้งจากหน้าหนังสือพิมพ์ ทีวี และโลกโซเชียล แลดูห่างไกลคำนี้ออกไปทุกที เมื่อไม่มีเมตตาธรรมค้ำจุนโลก เรื่องเล็กจึงกลายเป็นเรื่องใหญ่ลุกลามบานปลายตามที่เราได้เห็น พาดหัวข่าวเหล่านี้บ่อยๆ

“วิจารณ์สนั่น! เจ้าของรถหรูชนหน้าคนขี่จักรยานยนต์ สั่งให้กราบ หลังโดนเฉี่ยว”

“เดือด! รถชนกันไม่ยอมเจรจา เปิดศึกต่อแยกกลางถนน เหตุเพราะอารมณ์ร้อน”

“พ่อคลัง เครียดจัด ใช้ปืนลูกซองยิงหัวลูกชาย 9 ขวบดับคาที่”

“เมียพิฆาต! ผัวพูดเล่นๆ ‘อยากมีกิ๊ก’ ฆูนคว้ามืดปักอกตาย”

“ผัวยิงเมียตายทั้งกลม สารภาพหึง ไม่แน่ใจใครเป็นพ่อลูกในท้อง”

ฯลฯ

เหตุใดคนเราถึงมีความโกรธ ปรีด จีตกับเรื่องรอบตัวได้ง่ายๆ ไม่ว่าจะเป็นคนขับรถตัดหน้า คนจอดรถขวาง แย่งมรดก หึงผ้า หวงเมีย โมโหลูก โดนนักเลงคีย์บอร์ดเกรียนใส่ และอื่นๆ อีกมากมาย ผมขอสรุปง่าย ๆ ดังนี้

หนึ่ง Compassion ไม่พอใช้

สอง ยุทธศาสตร์ไม่พอใช้

สาม สติปัญญาไม่พอใช้

ขออธิบายตามนี้ครับ เหตุผลอันดับหนึ่งเลยคือ Compassion ไม่พอใช้ เป็นเพราะทั้งชีวิตของเราไม่เคยฝึกเรื่อง Compassion กันครับ (ส่วนจะฝึกอย่างไรนั้น ผมจะกล่าวในบทต่อไป)

อันดับสอง ยุทธศาสตร์ไม่พอใช้ คำถามที่หลายคนเจอบ่อยๆ คือ เราก็อพยายามเมตตาแล้วนะ แต่ทำไมเรายังจีต ยังปรีดอยู่ คำตอบคือ อาจจะเป็นเพราะระบบการศึกษาไทยสอนให้เราเลือกคำตอบที่ถูกที่สุดในเวลาอันสั้นเพียงข้อเดียวจากตัวเลือก ก ข ค ง จึงกลายเป็นข้อจำกัดของตัวเราเองก็เป็นได้

แต่จริงๆ แล้วพวกเราเรียนรู้และศึกษาวิชายุทธศาสตร์กันน้อยมาก หรือไม่มี ไม่เคยเรียนกันเลยก็ว่าได้

สำหรับผม หากเจอปัญหาใดปัญหาหนึ่งเข้ามาในชีวิต ก็จะมี 36 กลยุทธ์ของซุนปิน² ขึ้นมาทันที นั่นคือ มีตัวเลือกให้เลือกมากกว่า

---

²ซุนปินเป็นหลานชายของซุนวู เป็นนักยุทธศาสตร์การทหารชื่อดังในยุคจ้านกั๋ว หรือสมัยเลียดก๊ก (227 ปีก่อนพุทธกาลถึง พ.ศ. 287) มีผลงานเขียนขึ้นชื่อคือ “ซุนปินปิงพะ” หรือ ตำราพิชัยสงครามซุนปิน มีทั้งหมด 89 บท แต่ค้นพบเพียง 30 บทเท่านั้น ซึ่งได้รับการยกย่องว่าทรงคุณค่าเทียบเท่าตำราพิชัยสงครามของซุนวู

ขณะที่คนไทยส่วนใหญ่มีตัวเลือกข้อเดียว คือ ถ้าแก่โกรธใส่ฉัน ฉันก็โกรธใส่แกกลับเท่านั้นเอง ไม่ค่อยจะมีตัวเลือกอื่น

หากเรามีตัวเลือกอื่นๆ เช่น หนึ่ง หนีไปก่อน สอง ไปอยู่ในมูมมอหรือจุดยืนของเขาบ้าง สาม แสร้งตายคือทำเป็นแพ้ สี่ แบ่งตัวเองเป็นสองฝ่าย ฝ่ายหนึ่งเห็นด้วย อีกฝ่ายไม่เห็นด้วย แล้วก็ชวนวิเคราะห์ มุมบวกเป็นอย่างไร มุมลบเป็นอย่างไร ทำ ทำตัวเป็นโค้ชถามกลับไปว่าอะไรทำให้คุณคิดอย่างนั้น เป็นต้น

เห็นไหมว่าการแก้ปัญหาต่างๆ ในชีวิตนั้นเรามีตัวเลือก (Choice) มากมายเต็มไปหมด แต่เรากลับถูกฝึกจนกลายเป็นนิสัยประจำประเทศเลย คือ ในเวลาอันสั้น จงเลือกข้อที่ถูกต้องข้อเดียวเท่านั้น ข้อที่ใช่ก็คือ ใครทำอะไรฉัน ฉันจะต้องดาบนี้คืนสนอง แกฆ่าฉันฉันจะฆ่าแก แกทำร้ายรถฉัน ฉันทำร้ายรถแก หรือแกชกฉัน ฉันก็ชกตอบ พอเราทำซ้ำๆ จนเป็นนิสัยแล้ว ก็แก้ไขได้ยากมากขึ้นตามไปด้วย

อันดับสาม สติปัญญาไม่พอใช้ เพราะไม่ได้ฝึกเรื่องสติ พวกเรามีแต่คำพูดว่า “สติ” “จงมีสติ” แต่พอถามต่อว่า สติคืออะไร ฝึกสติยังไง ฝึกนานไหม ฯลฯ พวกเราก็มักจะงงๆ อธิบายไม่ได้ว่าสติคืออะไร (ซึ่งจะกล่าวถึงในบทต่อๆ ไปเช่นกัน)

เหตุที่ Compassion หายไปเพราะ...

ลึกไปกว่านั้น เรามาดูกันว่า Compassion ที่หายไปเพราะอะไร หากอุปมา Compassion เป็นคน เรามาดูว่าคนนี้ป่วยด้วยโรคอะไร และลูกกลมจนกลายเป็น “โรคระบาด” โรคใดกันบ้าง

• โรค 6 B

(เบิ้ล – ใ้ – บี – ไ้ – บล็อก – เบล)

สำหรับคนทำงานในบริษัทหรือองค์กร มักเจอพฤติกรรมหรือ วัฒนธรรมนี้บ่อยๆ โดยเฉพาะในการประชุม นั่นคือ วัฒนธรรม 6 B ได้แก่

1. เบิ้ล (Ble)

คือ แชว ดูถูก สบประมาท หรือทำให้ขายหน้า นอกจากนี้ เบิ้ลยังหมายถึง การอวดกัน เหม่มีเงินทองหรือเปล่า เหม่มีรถหรู หรือเปล่า

ทำไมคนเราถึงชอบไปเบิ้ลคนอื่น ว่ากันว่าก็เพราะเราไม่มี Compassion และเมื่อโล่งไปสักๆจนถึงปมในใจ ก็จะพบว่าคนที่ไปแชวคนอื่นๆ ลึกๆแล้ว “ข้างในเจ็บ” เพราะเราเคยเจ็บมาก่อน เราจึงอยากระบายความเจ็บของตัวเองด้วยการทำเช่นนั้นกับคนรอบข้าง นี่ปมทั้งนั้นเลย การแชวกันหรือเบิ้ลกันบ่อยๆ แชวคนนั้นก็ แชวคนนี่ที่ สุดท้ายคนดีนั้นแหละที่สร้างคนชั่วขึ้นมา สังคมจึง เละตุ้มเป๊ะ

เคยดูหนังเรื่อง *Slumdog Millionaire* กันไหมครับ เด็กชาย

สองคนเติบโตมาด้วยกัน คนพี่เป็นโจร แต่น้องชายกลับเป็นคนดี คนน้องได้ออกรายการ *Who wants to be a millionaire?* หรือ *เกมเศรษฐี* พิธีกรรายการที่เป็นตัวแทนของการแบ่งชนชั้นอย่างชัดเจน ดูถูกเด็กคนนี้เป็นเด็กชงชาบ้าง เด็กสลัมบ้าง เพราะเขาไม่เชื่อว่าเด็กสลัมจนๆ จะตอบคำถามยากๆ ได้ หรือฉากที่เด็กคนนี้โดนตำรวจซ้อม ตำรวจก็มีการพูดจาดูถูกตลอดเวลา แบบนี้เจ็บปวดไหมครับ

2. ไบ้ (Bai)

คือ นิ่ง เงียบ ไม่สื่อสาร อมกุ่มิ แกล้งโง่ แกล้งเงียบ (กลัวงานเข้า ไม่เอางาน) ไม่ตัดสินใจ ล่องลอยไปเรื่อยๆ แต่พอกลับหลังแล้วไปนินทา หรือเมื่อให้พูดชี้แจงก็ไม่พูด บางครั้งความเกรงใจทำให้การสื่อสารเสียหายได้ เราจะเห็นคนประเภทนี้เยอะมากในสังคม ในขณะที่บางคนเชื่อว่า เงียบไว้ก่อนปลอดภัยกว่า ทำให้บางครั้งคนพูดมากกลายเป็นคนที่โดนตำหนิก็มี ซึ่งก็ไม่ถูกต้องเสมอไปกับการเงียบ เพราะฉะนั้นจะพูดมากหรือนิ่งเงียบ สิ่งสำคัญคือต้องมีสติและปัญญากำกับ

การไบ้เป็นการดูถูกตนเองและผู้คนรอบข้างเรา ที่สำคัญ การไบ้เป็นการปิดกั้นการเรียนรู้

3. บี๊ (Bee)

คือ กดดัน เร่งรัด บางคนเร่งลูกน้องด้วยการตะคอกใส่หรือพูดร้ายๆ จนทำให้คนที่ถูกบี๊รู้สึกเครียด ลับสน ลนลาน เช่น “เร็วเข้าๆ จะเอาวันนี้” “เสร็จหรือยัง” “เร็วๆหน่อย” “ทำไมช้าจัง” “อธิบายซิ...ลึกลับกว่านี้...อธิบายอีก...เพราะอะไร” “ฉันอยากได้คำตอบเดี๋ยวนี้” ตอบมาๆๆ”

4. โป้ย (Boa)

คือ โยนความผิดให้ผู้อื่น โยนงาน โทษคนอื่น หลีกเลียง หนี ความรับผิดชอบ ตอบมั่วๆ ไป เอาตัวรอดไปก่อน เช่น “ฉันไม่รู้” “ผมยังไม่ได้รับรายงานครับ” “คุณถามผิดคนแล้ว”

5. บล็อก (Block)

คือ ชัดขวาง ทำลายจินตนาการคนอื่น เช่น เจ้านายหรือพ่อแม่ที่ซึ่กั้ว พวกเขาจะกลัวไปหมด ห้ามไปทุกเรื่อง ดับปัญญาของดาวรุ่ง คิดต่างคือต่อต้าน ไม่กล้าทดลอง ไม่กล้าเสี่ยง ทำลายความหวังคนอื่น เช่น “อย่าทำนะ” “ที่ไหนเขาเคยทำสำเร็จแล้วบ้าง” “ถ้าผิดพลาดขึ้นมา แกรับผิดชอบนะ” “ทำไม่ได้หรอก”

“ความกลัว” เป็นอาวุธของครูอาจารย์ในระบบการศึกษาที่ล้มเหลว เมื่อพวกเขาใช้ความกลัวเพื่อรักษาความสงบในห้องเรียน พวกเขาทำลายการเรียนรู้บางอย่างของผู้เรียนไปด้วย

6. เบลม (Blame)

คือ จับผิด ตำหนิ ต่อว่า พุดตัดกำลังใจ พุดขวาง ดับกำลังใจ ด่วนพิพากษาคนอื่น เช่น เจ้านายตำหนิลูกน้องมากๆ บางคนตำหนิมา 30 ปี สุดท้ายลูกน้องก็ยังมีผลงานเหมือนเดิม คือฟอร์มตกตลอดเวลา ทำให้เราไม่คิดจะเปลี่ยนเป็นคำชม โดยเฉพาะบริษัทสมัยใหม่จะใช้ Appreciative Inquiry คือ การค้นหาคุณค่าหรือความดีของผู้คนนำขึ้นมาพุดชื่นชม เครื่องมือนี้เป็นการหล่อเลี้ยงจิตใจคน ทำให้พนักงานรู้สึกดีและซาบซึ้งในน้ำใจที่มีให้กัน

ถึงแม้โรค 6 B จะมีให้เห็นมากมายในสังคม แต่ทุกวันนี้หลายบริษัทก็มีการเติมต่อไปเป็นโรค 7 B หรือ 8 B กันแล้ว เช่น B

บ้างบ๊องๆ บวมๆ คือพูดไม่รู้เรื่อง ฟุ้งซ่าน พวกพูดไม่รู้เรื่อง เคยเจอ กันบ้างไหมครับ

• โศกแสดงความคิดเห็นเชิงลบ (Negative Comment)

โรคนี้เกี่ยวข้องกับคนที่ซ้ำข้างในมาก่อนและโดยไม่รู้ตัว กลับไป ระบายความซ้ำใส่คนอื่นด้วยการพูดหรือเขียนคอมเมนต์เชิงลบในที่ ต่างๆ

ตัวอย่างเช่น ชาวเมื่อไม่นานนี้ที่ว่า วัยรุ่นไทยชอบเข้าไปคอม-เมนต์เชิงลบในโซเชียลมีเดียมากเป็นอันดับ 1 ของโลก ทั้งนี้เรื่อง การแสดงคอมเมนต์เชิงลบในเฟซบุ๊กอาจเป็นเวทีที่เขาได้ระบายออกมา เป็นถึงขยะของเขา และยิ่งไปกว่านั้นคือ แสดงให้เห็นถึงการไม่มี Compassion ซึ่งสะท้อนอะไรได้มากมาย เพราะที่เราเบียดกัน แขว่กัน บล๊อคกัน หรือคอมเมนต์กัน เพราะลึกลับแล้วเราเจ็บข้างใน

ความจริงแล้ว แม้แต่คนที่แสดงคอมเมนต์เชิงลบ ถ้าใจเรา สูงพอ เราจะเห็นว่าเขาเป็นคนน่าสงสาร เขาเจ็บข้างใน เขาถึงต้อง ระบายออกมาขนาดนี้ ยิ่งเขาแสดงคอมเมนต์เชิงลบมากเท่าไร ก็ยิ่ง เป็นการฟ้องว่าเขาซ้ำข้างในมากเท่านั้น หากคุณปล่อยคอมเมนต์ บ้างๆ บอๆ ว่าคนอื่นเสียๆ หายๆ ลึกลับๆ คุณเองก็เป็นเช่นนั้น

• โศกต้องการสปอตไลท์ (Need Spotlight)

ไม่น่าเชื่อว่ามีบางคนเป็นโรคต้องการสปอตไลท์ คือ คนที่ ต้องการการยอมรับ เพราะข้างในก็ซ้ำมาก่อนเช่นกัน เมื่อเขาอยู่ใน

โลกธรรมดาแล้วไม่มีใครสนใจ เลยไปสร้างโลกไซเบอร์ของตัวเองขึ้นมาเพื่อแสดงตัวตนผ่านโซเชียลมีเดีย ดังจะเห็นได้จากการที่ชอบออกสื่อ หรือคอมเมนต์ประหลาดๆ อย่างเช่น ชาวนักเลงคีย์บอร์ดชาวไทยหลายคนเข้าไปเกรียนใส่องค์กรนาซา สร้างความวุ่นวายด้วยการพิมพ์ข้อความภาษาไทยที่ไม่เกี่ยวข้องและหยาบคายระหว่างการถ่ายทอดสดภารกิจสำรวจดาวพลูโตของนาซาทางยูทูปให้ทั่วโลกได้ชมกัน เป็นต้น หรือไม่ก็เรียกร้องความสนใจจากคนรอบข้างด้วยการพูดมาก เสนอความคิดเห็น แย่งพูด ซึ่งประจบประแจงเจ้านาย แย่งผลงานคนอื่น ฯลฯ

รากที่มาของสองโรคข้างต้นดังกล่าวมาจากบ้าน จากครอบครัว หรือจากที่ทำงาน ซึ่งไม่เคยมีเวทีที่จะมาชื่นชม (Appreciate) กันและกัน แต่กลับทำสิ่งตรงกันข้าม นั่นคือ พลาดแล้วโดนตำ ซึ่งสังคมไทยเป็นอย่างนั้น เรบอกกว่า “คิดก่อนทำและอย่าให้พลาดนะ” นี่คือการแหย่ของสังคม เด็กจะไปคิดได้อย่างไรในเมื่อเราไม่ได้สอนไม่ได้ฝึกกัน เราไม่เคยยอมรับความไม่สมบูรณ์แบบ (Imperfection) ของมนุษย์ เราชอบรับแต่ความสมบูรณ์แบบ (Perfection) เท่านั้น สิ่งเหล่านี้ยิ่งฝังในตัวเราไปเรื่อยๆ และในระยะยาวจะกลายเป็นการแบ่งแยกผู้คน

• โรคไฟโบนันท์ทิ้งไป

อีกโรคสำคัญคือ โรคไฟโบนันท์ทิ้งไป คนเราเกิดมามีทั้งด้านดีและด้านร้ายมากมาย และมีนิสัยไม่ดีบางอย่างในตัวเราที่เราทิ้งไปแล้วเหมือนโยนไฟโบนันท์ทิ้งไป แต่ในวันหนึ่ง คนคนหนึ่งก็มาแสดงนิสัยนั้น

ที่เราทิ้งไปให้เราเห็น พอเราเห็นบ๊อบ เราจะปฏิเสธทันที เพราะว่าสิ่งนี้
ฉันเคยขว้างมันทิ้งไปแล้ว แต่ทำไมเขายังทำให้ฉันเห็น ดังนั้นจึง
ปริตจิตขึ้นมาทันที

ใครที่มักเป็นอย่างนี้ นั่นคือ พ่อที่ชอบด่าลูก แม่ที่ชอบด่าลูก
อย่าทำอย่างนั้นนะ อย่างทำอย่างนั้นนะ ทั้งที่จริงตัวเองเคยทำตอนเด็กๆ
แล้วตัวเองไม่เอา ทิ้งไปแล้ว ตัวเองไม่เป็นอย่างนั้นแล้ว ทีนี้พอเห็น
ลูกทำ มันเหมือนเห็นตัวเองชั่วร้ายขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง เลยจิต เลย
ด่าเซ็ด นี่ขาดยุคยุทธศาสตร์และขาด Compassion อย่างรุนแรง ถ้า
ลูกเข้าใจก็โอเค โชคดีไป แต่ถ้าเกิดลูกไม่เข้าใจก็พัง เพราะแต่ละ
ยุคสมัยไม่เหมือนกัน ปู่ย่าเขาด่าพ่อแม่ไม่เป็นไร ยุคนั้นโอเค แต่พอ
ยุคนี้พ่อแม่ด่าลูก ไม่ใช่แล้วนะ ยุคสมัยเปลี่ยนไปแล้ว วิธีการเดิมๆ
ที่เคยสำเร็จในอดีตไม่ได้การันตีว่าจะสำเร็จได้อีกในปัจจุบัน จึงเกิด
เป็นปัญหามากมาย เขาเรียกว่า โรคไฟโบนันท์ที่หายไป น่ากลัวไหม

• ไสอูกกอดกั๊ง (Left Out)

คนไม่มี Compassion เพราะเขาไม่เคยได้เห็นตัวอย่าง เขา
ไม่เห็นประโยชน์ของ Compassion อย่างกรณีคนเคยถูกทอดทิ้ง
หรือภาษาอังกฤษเรียกว่า Left Out เขาเลยแก้แค้นสังคม ฉันขอ
Left Out กลับบ้าง โรคนี้มีตัวอย่างให้เห็นมากมายในสังคม เช่น
ปัญหาของเด็กที่ถูกพ่อแม่ไปปล่อยไปเรียนอยู่โรงเรียนประจำเพราะพ่อแม่
มีเมียใหม่ เด็กต้องอยู่หอพัก นานๆกลับบ้านที่ก็รู้สึกถูกละทิ้ง
เพราะตอนอายุยังน้อยๆ เคยได้รับการดูแลประคบประหม่อมอย่างเต็มที่
แต่พอพ่อทำงานได้ตำแหน่งสูงขึ้น พ่อยุ่งกับงานและแต่งงานใหม่

จากเด็กที่เคยชินกับการมีคนมาเอาใจ จู่ๆ พ่อหายไป เด็กจึงรู้สึกว้า
ฉันทูกทิ้ง

หรือตัวอย่างของชายคนหนึ่งอายุ 50 ปีแล้ว ชอบเล่นปีน ชอบเดินป่า เขาโดน Left Out ตั้งแต่เล็ก เขาเคยตั้งคำถามว่าทำไม
พี่น้องของเขาถึงได้อยู่กับพ่อแม่ แต่ทำไมเขาถึงต้องแยกไปอยู่หอพัก
คนเดียว ไม่มีใครตอบได้ ซึ่งจริงๆ การอยู่หอพักไม่ใช่เรื่องเลวร้าย
เด็กอยู่หอในโรงเรียนดี ๆ ก็มีมาก แต่บังเอิญเขาไปอยู่หอในโรงเรียน
ที่มีแต่ความรุนแรง รุ่นพี่รังแกรุ่นน้อง และครูก็ไม่ช่วย กลายเป็น
ชีวิตที่ต้องเอาตัวรอดให้ได้ เหตุที่โตมาแล้วเขาสะสมปีน เนื่องจาก
ตอนเด็กเขาไม่ค่อยได้เล่นของเล่น พี่ที่โตกว่าแย่งไปเล่นหมด เล็กๆ
ถูกรังแก พอโตขึ้นมาก็โยนหาสิ่งที่หายไป อย่างการบ้าปีน ใช้คำว่าบ้า
คือเยอะจนกระทั่งงานการเสียหาย ขณะที่อายุ 50 แล้ว แต่เขายัง
ทำตัวเหมือนเด็กอยู่ ใครเตือนก็ไม่เชื่อ กลายเป็นเด็กที่ไม่รู้จักโต
สักที เขาไม่แต่งงาน แม้จะมีผู้หญิงมาชอบเขาและใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน
แต่เขาก็ไม่แต่ง และจะไม่รัก เพราะเชื่อว่าตัวเองรับไม่ได้ถ้าแต่ง
ไปแล้วมีการหย่าร้างในภายหลัง เขากลับโดน Left Out จริงๆ ปม
ถูกทอดทิ้งของเขาลึกมากเลยนะ ยิ่งน้องชายของเขาซึ่งได้อยู่กับ
พ่อแม่ โตมาก็ทำงานดี ธุรกิจประสบความสำเร็จ เขาเองสำเร็จไม่เท่า
น้อง อิจฉาว่าทำไมน้องรวยกว่า เพราะอะไร เพราะเขาไปหมกมุ่นกับ
เรื่องพวกนี้ เช่น เล่นปีน เดินป่า ท่องเที่ยว ขับรถไฟร์วีล ขณะที่
น้องชายพัฒนาทักษะ ทำธุรกิจจนเก่งกว่า รวยกว่า เจริญกว่า
สุดท้ายกลายเป็นว่าเขาถูก Left Out อีกครั้ง มีความรู้สึกว้าทำไม
น้องทิ้งห่างเขาไปอีกแล้ว

อีกตัวอย่างที่ซัดมากคือตัวละครในภาพยนตร์เรื่อง *Good Will Hunting* พระเอกชื่อวิลล์ ฮันติง เป็นเด็กกำพร้า เติบโตมาในครอบครัวที่แตกแยกและชอบใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา เขาถูกทารุณกรรมในวัยเด็กทั้งจากแม่และพ่อเลี้ยงโหด นางเอกเป็นนักศึกษาแพทย์ซึ่งรักพระเอกมาก แต่พระเอกไม่ยอมแต่งงานด้วย และหาเรื่องทิ้งนางเอก เพราะอะไร ก็เพราะปมในใจของเขา คือความกลัว กลัวถูกทอดทิ้ง กลัวที่จะเจ็บปวดและผิดหวังจากความสัมพันธ์ เขาไม่ไว้วางใจคนอื่น จึงเลือกที่จะยุติความสัมพันธ์ก่อนที่ตัวเองจะถูกทิ้ง คือชิงลงมือทิ้งก่อนที่ตนจะโดนทิ้ง

อีกเรื่องคือ *Seabiscuit* ภาพยนตร์ที่สร้างจากเรื่องจริงของชาร์ลส์ โฮเวิร์ด อดีตช่างซ่อมรถที่ผันตัวเองจนกลายเป็นคนร่ำรวยด้วยการขายรถยนต์ เขามีม้าตัวเล็กๆ ตัวหนึ่งชื่อ ซีบิสกิต (Seabiscuit) วันหนึ่งจ็อกกี้แข่งม้าชื่อ เรด โพลลาร์ด ซีบิสกิตเข้าแข่งขัน ขณะที่เขากำลังนำ กลับถูกม้าคู่แข่งเบียดจนทำให้ม้าตัวอื่นวิ่งแข่งเข้าเส้นชัย เรดโกรธเป็นฟืนเป็นไฟและแค้นมาก โฮเวิร์ดผู้เป็นเจ้าของม้าและเป็นโค้ชถามเขาว่า คุณโกรธอะไร เรดตอบว่า ทางโน้นทำผิดกติกา โฮเวิร์ดถามอีกครั้งว่า ไม่ใช่ คุณโกรธอะไร สุดท้ายเรดก็ไปทบทวนตัวเอง และพบว่าเขาเป็นโรค Left Out สมัยที่ยังเด็ก พ่อแม่ของเรดยากจนมาก จึงฝากเขาไว้ให้โตมาในคอกม้า เขาเลยเกลียดการโดนทิ้ง แล้วเหตุที่เขาแค้นจากการโดนม้าตัวอื่นเบียดคืออะไร ก็เป็นเพราะการที่เขาถูกดันออกจากกลุ่มทำให้เขารู้สึกว่าไม่ได้อยู่ในกลุ่มนี้แล้ว เขาจึงโกรธ เท่านั้นเอง โฮเวิร์ดถือเป็นโค้ชที่ตั้งคำถามเก่ง เขาถามกลับให้เรดได้คิด จนในที่สุดพบว่าเขา

โกธรตัวเองที่ถูกพ่อแม่ทิ้ง เจ็บไหม

และตัวอย่างของคนที่เจ็บมาก บิลลีเดอะคิต (Billy the Kid) มีชื่อจริงว่า วิลเลียม เอช. บอนนีย์ (William H. Bonney) เป็นเด็กหนุ่มที่กลายเป็นโจรในสมัยคริสต์ศตวรรษที่ 19 เขาเลื่องลือมากในยุคนั้น และยังเป็นที่มาของเพลงดังในปี 1993 ชื่อ *Desperado* ซึ่งขับร้องโดยลินดา รอนสตัดต์ (Linda Ronstadt) และดีอีเกิลส์ (The Eagles) เพลงนี้มีคำร้องเป็นบทกวีที่ลึกซึ้งกินใจ คำว่า *Desperado* หมายถึง คนดื้อด้น ทำไมเขาจึงดื้อ เขาเป็นเด็กกำพร้าที่มีคนมาอุปถัมภ์รับเลี้ยง แต่พอเขาโตขึ้นก็ยกเขาให้อีกครอบครัวหนึ่ง แล้วพอครอบครัวนั้นเลี้ยงดูได้สักพักก็ยกเขาให้กับครอบครัวอื่นอีก แล้วเด็กจะรู้สึกอย่างไร ความรักคืออะไร เขาไม่มีและไม่รู้จัก ดังนั้นเขาจึงออกไปปล้นจี้ ถามจริงๆว่าเขาอยากปล้นจี้ไหม ไม่เลย เขาแค่มีความรู้สึกว่าการทำงานเช่นนั้นทำให้คนทั้งเมืองหันมาสนใจเขา ได้ลงข่าวในหนังสือพิมพ์บ่อยๆ โอ้โฮ เป็นความรู้สึกข้างในที่เจ็บปวดสุดท้ายเขาถูกจับตายในวัยเพียง 21 ปี กระสุนจากตำรวจนับสิบๆนัดที่ยิงใส่ แม้เขาจะเจ็บปวด แต่กลับแฝงความรู้สึกดี เพราะเขามีความรู้สึกได้รับการปลดปล่อยว่า ฉันไม่ถูก Left Out อีกแล้ว

ตัวอย่างสุดท้ายซึ่งผมเจอกับตัวเองคือ เวลาเราไปเยี่ยมเด็กๆที่บ้านเด็กกำพร้า เมื่อเรากลับออกมา พวกเขาแทบจะหุบพื้นตายเลยนะ ช่วงหลังผมถึงไม่พาคนไปเยี่ยมเด็กกำพร้า เพราะไม่มีประโยชน์ กลายเป็นว่าไปทำร้ายจิตใจเด็ก แต่ผมจะไปเยี่ยมเจ้าหน้าที่ที่ดูแลเด็กกำพร้า ไม่ใช่เยี่ยมเด็กๆ แต่จงไปให้กำลังใจเจ้าหน้าที่ไปช่วยเหลือ ไปดูว่าเขาอย่างขาดอะไรบ้าง หากเจ้าหน้าที่ได้รับความรัก

จากเราเต็มที เขาจะรักเด็กเอง แต่เรามักมองข้ามเขาไป แถมบางครั้งเรายังไปต่อว่าเจ้าหน้าที่ว่าพวกเขาเลี้ยงเด็กไม่ดีอีก เพราะนิสัยอย่างนี้แหละที่ทำให้ร้ายจิตใจกัน

โรคต่างๆ เหล่านี้พอทำให้เข้าใจ Compassion มากขึ้นไหมครับ

โรคทั้งหมดล้วนเกิดจากปมที่ชื่อ “ความกลัว”

เหตุใดทำให้มนุษย์เกิดโรคต่างๆ ที่ทำให้ Compassion หายไปทั้งหมดเกิดจากเหตุผลเล็กๆ เลยคือปมที่ชื่อ “ความกลัว” หรือ “Fear” ความกลัวไฟไปนั้นจะกลับมาหลอกหลอน ฉันกลัว ฉันอยาก让别人ยอมรับ ฉันกลัวถูกทอดทิ้ง และอื่นๆ เพราะอะไร เพราะความกลัวของตัวเองนี่แหละ

สังเกตสิครับ เรากลัวทุกอย่าง บางคนกลัวคนอื่นหาเรื่องเลยต้องพกปืน คนกลัวเขาไม่พกปืนหรืออาวุธหรือครับ

ตัวอย่างเรื่องนี้มีให้เห็นในเรื่องเล่าจากสงครามกรุงทรอย สงครามทรอยในมหากาพย์อีเลียด (*The Iliad*) และ โอดิสซีย์ (*The Odyssey*) ซึ่งประพันธ์โดยโฮเมอร์ (Homer) มีเรื่องเล่าอยู่ว่า วันหนึ่งหลังสงคราม ทุกคนนั่งคุยกันเพื่อถามหาว่าใครเป็นผู้กล้าหาญที่สุดในสงครามทรอย หลายคนบอกว่าพระเอกอย่างโอดิสซียุสเก่ง บ้างก็ว่าอะคิลลิสเก่งกว่า ต่างฝ่ายต่างถกเถียงกันยกใหญ่ จนในที่สุดพระเอกบอกไม่ใช่ สรุปว่าคนกล้าที่สุดคือโฮเมอร์ หลายคนก็สงสัย โอดิสซียุสตอบว่าทำไมโฮเมอร์ถึงกล้า ก็เพราะเขาไม่มีเกราะ ไม่มีอาวุธ

มีเพียงปากกาเข้าร่วมรบ แล้วเขาก็จดทุกอย่างที่พวกเราทำ เขาจดว่าเราคุยอะไรกันบ้าง เขาจดว่าเราจะยกทัพไปโจมตีอย่างไร แล้วเขาก็จดๆ ทั้งๆ ที่เสี่ยงตายอยู่กับเรา เรามีโอกาสที่จะถูกฆ่าตลอดเวลา เขาต่างหากคือผู้กล้า

สรุปคำตอบได้ว่า ผู้กล้าคือคนไม่มีอาวุธ คนที่ใช้อาวุธ จริงๆ แล้วเกิดมาจากความกลัว

คนซี้ชลาดใช้อาวุธ คนกล้าหาญใช้ปัญญา

หากคนที่ไม่เข้าใจเรื่องพวกนี้ก็อาจจะบอกว่า “แกอย่าทำนอกคำสั่งฉัน” เพราะอะไร ทำไมคนถึงชอบเผด็จการ คนที่เผด็จการคือคนซี้ชลาด ซี้กั้ว กลัวว่าจะสูญเสียอำนาจ กลัวว่าจะสูญเสียหน้าตา กลัวการเปลี่ยนแปลงด้วยซ้ำไป กลัวคนอื่นฉลาดกว่า ถึงสั่งห้ามผู้คน

คนเผด็จการแบบนี้เต็มไปด้วยความกลัว อย่างที่บอกว่าคนมีอาวุธคือคนซี้ชลาดนั่นเอง ทำไมต้องมีอาวุธ ทำไมต้องรบกัน เพราะคุณซี้ชลาดเกินกว่าจะรักอีกฝ่ายหนึ่ง คุณซี้ชลาดเกินกว่าที่จะยอมเสียพื้นที่บางส่วน คุณซี้ชลาดเกินกว่าจะให้ทานบางอย่างแก่อีกฝ่ายหนึ่ง หรือคุณซี้ชลาดเกินกว่าที่จะพ่ายแพ้

คนมีความกลัวคือคนแพ้ไม่เป็น กลัวความพ่ายแพ้ คนที่ทำสงครามคือคนกลัวที่จะรักคนอื่น กลัวที่จะเจรจา ใช้ปืนเล็งง่ายกว่าการเจรจา ตลอดจนคนที่ชอบแซวคนอื่น ๆ ก็มีปมเรื่องความกลัว

คนโดนเขว่ยังมีควมกั้วเข้าไปใหญ่ ตามคตที่ว่ “ใครลั้มโดน
ข้้เติม” จนกลยเป็นพฤตกรรมระดับชาติไปเสียแล้ว

นอกจากนี้ยังมีคนขี้โง่ที่ชอบเอาเปรียบคนอื่น นี่ก็เป็นคนขาด
Compassion คนขี้โง่คือคนขี้ขลาด เพราะเขากั้วว่าจะไม่ได้ในสิ่ง
ที่เขาเคยขาด เขากั้วว่าจะเจ็บเหมือนตอนที่เขาเคยจน นี่ก็มาจาก
ปมควมกั้ว

ทั้งหมดนี้มาจากอะไร คำตอบคือ เราดีดควมคตและควม
กั้วไม่ออก ควมกั้วมากับควมคต คือ“การขาดสติ”นั่นเอง

ทุกอย่างล้วนมาจากควมกั้วทั้งหมดเลย แล้วเมื่อมี“ควมกั้ว”
ขึ้นมาก็ทำให้หลาย ๆ เรื่องหายไป เช่น ควมกล้าหายไป ทิมเวิร์ค
หายไป ปัญญาหายไป และที่สำคัญที่ผมเล่ามาทั้งหมดก็คือ เหตุที่
Compassion หายไปนั่นเอง

ควมกั้วคือควมหลง เป็นอวิชชาหรือควมไม่รู้ จิตจึงเกิด
อากกร กลยเป็นควมกั้ว ในปฏิจจสมุปบาทกล่าวไว้ว่า “เพราะ
อวิชชาเป็นปัจจัย สังขารจึงมี เพราะสังขารเป็นปัจจัย วิญญูณจึงมี
เพราะวิญญูณเป็นปัจจัย นามรูปจึงมี...”

วิญญูณตัวแรกที่เกิดคือตัวหลง หลงก่อให้เกิดกั้ว กั้วเสร็จ
ก็ปรุ่แต่งต่อไปจนเกิดเป็นลั้ญญา สังขาร ตัดไม่ขาดเลย เพราะมี
ตัวควมกั้วหรือ Fear นี้เอง

เมื่อรู้ที่มาที่ไปว่า Compassion หายไปไหนแล้ว ทีนี้เรามาดู
ควมหมายของ Compassion กันครึบ

Compassion
คืออะไร

คำว่า Compassion คืออะไร

ความหมายของ Compassion อธิบายได้หลายอย่าง

ในดิคชันนารี คำว่า Compassion แปลเป็นไทยว่า “กรุณา” คือความปรารถนาให้ผู้อื่นหรือสรรพสัตว์พ้นทุกข์ การเห็นผู้อื่นหรือสรรพสัตว์เป็นทุกข์หรือตกอยู่ในทุกข์แล้วทนอยู่ไม่ได้ ต้องหาทางช่วยเหลือเต็มที่โดยไม่หวังผลตอบแทน ซึ่งผมว่ายังอธิบายได้ไม่เพียงพอ เพราะจริงๆ แล้วความหมายของ Compassion ยิ่งใหญ่มากกว่า “กรุณา” กับ “เมตตา” รวมกันเสียอีก

Compassion ถ้าตัด -ion ออก ก็เหลือ Compass แปลว่า เข้มทิศ ถ้าคำแยกออกมา คือ Com แปลว่า ร่วม Pass แปลว่า ทางผ่าน ความหมายแบบลึกซึ้งของ Compassion หมายความว่า น้ำทุกหยดล้วนไหลลงสู่มหาสมุทร ในที่นี้คือทุกดวงจิตสุดท้ายนี้เป็นดวงเดียวกัน ทั้งแสนๆ ล้านๆ โภกิตดวงจิต ดวงวิญญาณ ทั้งมนุษย์ เทวดา และสัตว์ จริงๆ ก็เป็นดวงเดียวกันนั้นแหละ เปรียบดั่งน้ำทุกหยดที่กระจายไปเป็นน้ำบ่อข้าง น้ำคลองข้าง หรือกระจายเป็น

น้ำหยดตามใบไม้บ้าง น้ำอะไรต่ออะไรก็แล้วแต่ กระจายเต็มไปหมดเลย แต่สุดท้ายถ้ามันละก็เลสได้ทั้งหมด น้ำนั้นไหลไปรวมกันที่ไหน ก็ที่ในมหาสมุทรนั่นเอง

Compassion คือ Oneness เราเป็นหนึ่งเดียวกัน

กล่าวอีกนัยหนึ่ง Compassion คือ Oneness เราเป็นหนึ่งเดียวกัน เมื่อคิดว่าทุกสรรพสิ่งเป็นหนึ่งเดียวกับเราแล้วนี้ เราก็คือเรา ย่อมไม่ทำลายตัวเอง เพราะผู้อื่นคือเรา เราคือผู้อื่น ในเรามีเขา ในเขามีเรา คนไทยใช้คำว่า “เอาใจเขามาใส่ใจเรา” ซึ่งก็อาจยังไม่ลึกซึ้งเท่า

ดังนั้นคำว่า Compassion นี้ผมจึงแปลว่า รักให้ลึกซึ้งด้วยสติและปัญญา ซึ่งความรักในที่นี้ไม่ใช่ความรักอย่างคนหนุ่มสาว ไม่ใช่รักที่มีเงื่อนไข หากเราเลี้ยงลูกแล้วยังตั้งข้อแม้ว่า “โตขึ้นต้องกลับมาดูแลฉันนะ” อันนี้มีเงื่อนไขแล้ว หรือเราไปสั่งสอนลูกว่า “ฉันเลี้ยงแกมานะ แก่ต้องฟังฉัน” อันนี้ก็ไม่มี Compassion แล้ว

Compassion ตีความได้กว้างขวาง ซึ่งคำสอนทางธรรมจริงๆ แล้วไม่สามารถอธิบายได้ด้วยตัวอักษรหรือคำพูดใดๆ ได้ ครบถ้วน ต้องลงมือทำเอง รู้เอง ยากที่จะอธิบายเป็นคำพูดได้จนกว่าท่านจะค้นพบสภาวะจิตโล่ง โปร่ง สบายได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งการที่จิตจะโล่ง โปร่ง สบายได้นั้นต้องมีสติ อุบมาเหมือนเป็นมิตคมๆ หันความคิดกับจิตให้ขาดกระเด็นออกจากกัน

ทุกวันนี้ความคิดกับจิตของปุถุชนคนธรรมดามัดรวมกันแน่น

เป็นตั้งเมเลย พอคิดปั๊บก็เกิดอารมณ์ปั๊บ พอมีอารมณ์ปั๊บก็เกิดความ
ฟุ้งซ่านทันที นิวรณ์มาทันที เป็นเพราะเราไม่มีสติมาขวาง ดังนั้น
การที่เราจะแยกจิตกับความคิดให้ได้เด็ดขาดก็คือการฝึกแยกขั้น 5
นั่นเอง

พระพุทธเจ้าทรงสอนเรื่องพรหมวิหาร 4 เมตตา (ความรักใคร่
ปรารถนาดี อยากให้เขามีความสุข) กรุณา (ความสงสาร คิดช่วยให้
พ้นทุกข์) มุทิตา (ความยินดีเมื่อผู้อื่นอยู่ดีมีสุข) อุเบกขา (ความ
วางใจเป็นกลาง) แต่สิ่งที่เหนือกว่าพรหมวิหาร 4 คือโพชฌงค์ 7
เพราะฉะนั้นโพชฌงค์ 7 คือ Compassion อย่างหนึ่ง การจะเข้าสู่
สภาวะ Compassion ได้จิตต้องว่าง ถึงจะเป็นการกระทำที่กาย
วาจา ใจปราศจากเงื่อนไขและปราศจากกิเลส จึงเป็น Compassion
นั่นเอง (อ่านเพิ่มในบท Compassion กับโพชฌงค์ 7)

ในวันนี้ ถ้าเราทำได้เช่นนี้เพียง 10 เปอร์เซ็นต์ก็เก่งมากแล้ว

ตัวเอนของ Compassion

สำหรับตัวเอนของ Compassion คือ พระอวโลกิเตศวร-
โพธิสัตว์ ซึ่งพุทธศาสนิกชนชาวจีนจะรู้จักพระโพธิสัตว์องค์นี้ในนามว่า
กวนอิม ซึ่งท่านไม่ใช่ชายและไม่ใช่นาง เพราะในสภาวะที่เข้าสู่สุภาวดี
หรือนิพพานไปแล้วจะไม่มี การแบ่งแยกเพศ การที่ท่านไม่ใช่ชายและ
ไม่ใช่หญิงเพื่อสอนให้มนุษย์อย่าไปยึดเรื่องเพศ เพราะสุดท้ายแล้ว
มันไม่มีเพศจริงๆ

คำว่า “อวโลกิเตศวร” ในภาษาสันสกฤตแปลตรงตัวว่า ผู้สดับฟังเสียงแห่งโลก ซึ่งมักอรรถาธิบายความหมายว่า พระผู้สดับฟังเสียงคร่ำครวญของสัตว์โลกที่กำลังตกอยู่ในห้วงทุกข์นั่นเอง คำนี้ทำให้ผมคิดถึงโค้ช (Coach) ที่หมายถึงนักฟัง

คนไทยฝึกวิชาฟังกันเป็นหรือยัง เรายีบร้อนกระโดดเข้าไปช่วยคนโดยที่ไม่ได้ฟังสักนิดเลยว่า หนึ่ง เขาอยากให้เราช่วยหรือเปล่า สอง วิธีช่วยของเราทำลายอย่างอื่นหรือเปล่า และผลกระทบที่ตามมาเป็นอย่างไร

ยกตัวอย่างเช่น ถ้าซูเปอร์แมนช่วยคนแก่คนหนึ่งข้ามถนน ด้วยการกระโดดตึกหนึ่งตึกทิ้ง คนตายไปเป็นหมื่นคน แบบนี้ไม่ใช่ Compassion แล้วนะ หรือการที่ซูเปอร์แมนต้องสู้เพื่อจะปราบโจรหนึ่งคน แต่สุดท้ายเมืองพังไปครึ่งเมือง คนตายไปแสนกว่า จริ่งๆ แล้วผู้ร้ายอาจแค่ต้องการกระชากกระเป๋าคนแก่คนหนึ่ง นึกภาพออกไหม นี่เป็นตัวอย่างของ Compassion ที่ขาดสติและปัญญา

อีกตัวอย่างคือ สมัยก่อนที่ผมเรียนมหาวิทยาลัยและอยู่ชมรมชาวเขา เรามีกิจกรรมจิตอาสาขึ้นไปบนเขาเพื่อสอนชาวเขาให้เรียนรู้เรื่องของคนกรุงเทพฯ สุดท้ายผลที่ตามมาคือ ไม่มีชาวเขาคนใดอยากอยู่เฝ้าต้นน้ำลำธาร ทุกคนอยากเข้าเมืองตามกันไปหมด มาถึงวันนี้ถึงนึกได้ว่า เฮ้ย จริ่งๆ ชาวเขาก็มีของดีของเขา เช่น มีวัฒนธรรมการรักษาป่าต้นน้ำ เขาอาจจะมีชื่อเสียงเรื่องผีสิงหรืออะไรก็แล้วแต่ แต่ความเชื่อนั้นหากเรามองผลที่ตามมา คือทำให้เขารักษาป่าไม้และต้นน้ำได้ แต่เรากลับไปทำลายเขาด้วยการเข้าไปสอนเรื่องของคนเมือง โดยกล่าวอ้างในนามแห่งวิทยาศาสตร์ที่ถือเป็นความเจริญ แต่กลับ

ทำลายคน ทำลายป่า และสุดท้ายคนหายไปครึ่งหมู่บ้าน เราใช้วิทยาศาสตร์มาก แต่ขาดจิตวิทยา ผมขอเรียกสั้นๆว่า “วิทยาศาสตร์ซูเปอร์แมน” ก็แล้วกัน

ข้อคิดจากคำว่า Compassion

คนญี่ปุ่นจะรู้จักใช้คำว่า “เอิรเงาสลัว” ซึ่งเป็นชื่อแปลของหนังสือ *In Praise of Shadows* เขียนโดย จุนิชิโร ทานิชากิ (ฉบับแปลเป็นภาษาไทยโดย สุวรรณา วงศ์ไวยศวรรณ สำนักพิมพ์ openbooks) หนังสือเล่มนี้กล่าวว่า ชาวตะวันตกคิดว่าอะไรที่เป็นความมืดมักจะทำให้สว่างให้หมด คือต้องใช้วิทยาศาสตร์ไปพิสูจน์ให้รู้ทุกเรื่อง ทำให้พวกฝรั่งยุคนั้นที่ชอบเปลี่ยนสีดำเป็นสีขาวทั้งหมดนี้ไม่มีเวลาที่จะมาดูตัวเอง ไม่เห็นสีดำในใจตนเอง แต่ชาวตะวันออกอย่างคนญี่ปุ่นหรือคนจีนที่มีแนวคิดพุทธปรัชญา เช่น เต๋า หรือเซน เขามองว่าเวลาในมนุษยโลกนั้นมีจำกัด ต้องจัดลำดับความสำคัญว่าจะทำเรื่องอะไรก่อน เรื่องบางอย่างถ้าไม่จำเป็นก็ปล่อยให้มันเป็นสีเทาบ้างก็ได้ ไม่ต้องไปเปิดหมดทุกเรื่อง แต่ความสำคัญอันดับแรกที่ต้องทำให้ขาวก็คือในใจเรานั่นเอง

อย่างเช่น บั๊งไฟพญานาค ถ้าปล่อยให้เป็นเรื่องลึกลับ เป็นความลับต่อไปก็ดีนะ มีเงินเข้าประเทศมากมาย และสร้างอาชีพด้วยหรือเพื่อนเราที่เราคบอยู่ เขาก็มีทั้งข้อดีและข้อเสีย แต่ทำไมเราต้องเปิดข้อเสียของเขามาแฉทุกเรื่อง บางเรื่องก็ช่างมันเถอะ

มีคำสอนใจของชาวตะวันออกอย่างคนจีนและคนญี่ปุ่นในเรื่อง การยอมรับความไม่สมบูรณ์แบบ (Imperfection) เช่น คู่ครองของเราอาจจะมีตำหนิ 20 เปอร์เซ็นต์ก็โอเคแล้ว ช่างมันเถอะ หรือเรื่องเล่าเกี่ยวกับการก่อสร้างกำแพงที่ก่ออิฐเอียงไปแค่ 2 ก้อน แต่ถึงขั้นสั่งทุบทั้งหมดเพื่อสร้างใหม่ สุดท้ายอายุมนุษย์ก็ไม่ได้ยืนยาวพอที่จะสร้างกำแพงชุดต่อไป เราตายเสียก่อน ช่างมันก็ได้ ข้าฯบ้างก็ได้

คำว่า Compassion จึงผูกพันกับคำว่า “อย่าคิดมาก” “ทำให้เป็นสุข” และ “อย่าทำใครเดือดร้อน”

ประเทศญี่ปุ่นจะสอนเด็กของเขาเสมอว่า “อย่าทำให้ใครเดือดร้อน” คนญี่ปุ่นจะไม่มีการแข่งขันและมีระเบียบกันมาก ส่วนประเทศด้อยพัฒนากลับถือคติว่า การเอาเปรียบคนอื่นได้คือความฉลาด จงแสดงความฉลาดด้วยการเอาเปรียบข้อกฎหมายทุกชนิด จงแสดงความฉลาดด้วยการแข่งขัน เมื่อเห็นช่องโหว่ของกฎหมายแล้วจงรีบคว้าก่อนคือความฉลาด โดยที่ไม่ได้มองว่าเราทำให้ใครเขาเดือดร้อนบ้าง

นี่คือวิธีคิดที่เรียกว่า Fixed Mindset “ฉันเห็นช่องโหว่ของกฎหมาย ฉันไม่ผิดนะ ฉันฉลาดเท่านั้นเอง” แต่ความเป็นจริงมันไม่ใช่เลย ทำคนอื่นเขาเดือดร้อนไม่เห็นหรือ นี่คือ “ฉันไม่มี Compassion ฉันเป็นคนเจ้าเล่ห์ ฉันอาจไม่ผิดกฎหมายบนโลก” แต่เสียใจด้วย กฎหมายของยมนาไม่เหมือนกับกฎหมายของมนุษยโลก ยมนาเขามีกฎหมายอีกแบบหนึ่งนะครับ

มีคนเคยพูดว่า
“ทรัพยากรในโลกนี้มีเพียงพอสำหรับทุกคน
เพียงแต่เราไม่รู้จักการแบ่งปัน”
เราไม่เคยนึกถึงคนอื่น
เพราะเราขาด Compassion นั่นเอง

สำหรับความหมายของ Compassion หรือแปลเป็นไทยว่า “รักให้ลึกซึ่งด้วยสติและปัญญา” แต่ถ้าขาดสติปัญญา รู้เท่าไม่ถึงการณ์ ก็อาจเป็นเช่นเดียวกับเหตุการณ์ต่อไปนี้

ตอนเกิดเหตุสึนามิที่เซนต์โด ประเทศญี่ปุ่น ทุกคนต้องไปเข้าแถวเพื่อรับอาหารกัน โดยหนึ่งคนจะได้รับอาหาร 1 ช้อนเท่ากันทุกคน ตอนนั้นมีคนไทยตกค้างอยู่ที่นั่นด้วย หญิงไทยคนหนึ่งไปขออาหาร 2 ช้อน คนตักอาหารจึงถามว่าจะเอาไปทำไม เธอก็ชี้ไปที่กลางแถวว่า “ตรงนั้น ห่างไปประมาณ 10 คน มีเด็กคนหนึ่งยืนอยู่ ฉันจะเอาอาหารช้อนนี้ไปให้เด็กคนนั้น” ลองทายซิว่าคนญี่ปุ่นที่แจกอาหารจะให้ไหม ใช่ครับ ไม่ให้ หญิงไทยคนนี้ก็โกรธคนญี่ปุ่นว่าทำไมไม่เห็นแก่เด็ก เด็กคนนั้นได้ยื่นเข้าหาเลยเดินมาบอกว่า “ทุกคนเท่าเทียมกัน อย่ามาเห็นว่าฉันเป็นเด็ก” โอ้โฮ คือคนไทยคนนั้นเข้าไปจุ่มจ้าน คิดว่าการกระทำของฉันถือเป็นคนดี แล้วคนที่อยู่ก่อนหน้าเด็กทั้งหมดใจร้ายหรือ นี่คือจุดเริ่มต้น คุณตัดสินเขาไปแล้วใช่ไหม คุณไม่เข้าใจวิธีเลี้ยงเด็กของเขา คนญี่ปุ่นเขามองว่าทำไมต้องขอ 2 ช้อนด้วย อีกไม่กี่นาทีเด็กก็ได้รับอาหารอยู่แล้ว สิ่งที่เขาต้องการให้เด็กได้เรียนรู้คือ อดทนและรอคอยเป็น เพราะญี่ปุ่นสร้างวัฒนธรรม

ของเขา แต่คนไทยกลับช่วยด้วยการให้ๆๆ นี่คือการสปอยล์เด็ก
คุณทำอย่างนี้ทำให้เด็กเสียนิสัยได้

นี่คือ Compassion ที่ขาดสติปัญญา หรือจะเรียกว่า Com-
passion without Sati ก็ได้